

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak :
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő :
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

Biztos győzelem.

A biztos győzelem tudatában szólhatunk ma már Debrecen város érdekelt választópolgárságához. A Degenfeld-párt minden józanul gondolkodó polgár által méltán elítélt kortesfegyvereknek, hazudozásoknak, rágalmazásoknak, cinikus gúnynak éle tompult, visszafelé sült el.

Beigazolást nyert, hogy szemérmetlen valótlanosság volt az az állításuk, hogy Weszprémy főispán lemondott, hogy Csanak János az 1905. évi választásoknál München mellett korteskedett, hogy Végh Gyula rendőrfőkapitány terrorizált, hogy a vasutas szavazó polgárok presszió alatt állanak, hogy Kelemen Samu dr. képviselő elítélőleg nyilatkozott volna szeretett képviselőjelöltünkről stb. stb.

Mindez hazugság volt. Ellenben tények bizonyítják, hogy a Dégenfeld-párt veszteget, jancsi-bankókkal dolgozik, pénzért vásárol szavazatot, hogy a tanulójúság egy részét saját tanáraik egyike-másika és az egyházkerületi főgondnok elnézése mellett zászlótördelesre, ablakbeverésekre, rendzavarásokra bujtogatja.

Mindez nyilvánvaló most a tizenketedik órában.

*

Még csak egy nap választ el a szavazástól. Holnap kezdetét veszi a döntő küzdelem. És most a tizenkettedik órában eszünkbe jut egy hős tábornokunknak, az aradi tizenhárom egyikének a harci szálló igéje.

Minden ütközet előtt ezzel kezdte meg a harcot. Szólt pedig a következőképpen :

— *Előre fiúk mind egy szálíg! Tartalékról majd gondoskodik — a jó Isten!*

És csodálatosképpen soha sem volt tartalékra szüksége. Elverte a tulnyomó erővel rendelkező ellenséget is.

Mi is ezt mondjuk: Előre polgártársak mind egy szálíg. Senki se kényelmeskedjék, ne pató-pálaskodjék csütörtökön délelőtt. Hanem vonuljunk fel a szavazó urnákhoz már a választás kezdetén mind egy szálíg s gyakoroljuk legszebb honpolgári kötelességünket.

Nem csak győznünk kell. — Ez már bizonyos. Nekünk fényesen kell diadalmaskodnunk politikai ellenfeleinken.

*

A Degenfeld-párt mindenféle választási trükkökre készül. Gyászjelentéseket ad ki, lemondásokat hirtel, kormányt buktat a választás napján sajtójában s kortesei által.

Figyelmezteljük a közönséget, hogy semminemű e fajta hazugságoknak fel ne üljön s ne hagyja magát hazug hírekkel elámitani.

*

Tegnap délután a függetlenségi-párt képviselőtagjai közül számosan jöttek városunk ősi falai közé gróf Bethlen István vezetése alatt.

Lelkes beszédeket mondtak a Dréher sörcsarnok éttermében, mely zsúfolásig megtelt közönséggel.

Gróf Bethlent rokoni kötelek fűzik gróf Degenfeld Józsefhez. Dacára ennek Csanak János mellett foglal állást, akit nem ösmer, de tudja, hogy annak a politikának a hive, amelylyel a Kossuth Ferenc vezérlete alatt álló független, 48-as párt kifogja vivni az ország függetlenségét és önállóságát.

Aki nagy elvekkel kereskedik.

Mit keres gróf Dégenfeld a képviselőházban?

Zavaros idöket élünk. A szabad eszmék kultuszában és a politikai meggyöződés színvallásában ijesztő visszaeséseket tapasztalunk a közjó rovására. Amit még egy néhány hónap előtt, mint megvalósíthatatlan utópiát gúnynyal és kishitűséggel tárgyaltak egyfelől és a leglelkesebb odaadással hirdettek másfelől, most mintha szerepet cseréltek volna a pártok, épen azok harsogják bele a riasztó harsonákba az intranzigens elvek, függetlenítő törekvések és követelések jelszavait, akik képtelenségnek vallottak eddig minden erőfeszítést, mely a nemzeti önállóság magaslatai felé vezet. Lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson e tülekedés vásári zajában a görög és római korszak romlott lelki demokratáinak és plebéjusainak versengése a hatalom birtokáért, akik a közélet piacterein kidüllesztett mellel és teletorokkal hurrogják le egymást a szószerkről: „Odább! ez a hely itten az enyém. Veszélyben a hon, ha nem beszéltek.“

„Akkor vész el, kiált a másik démagóg, ha szólsz. Bérenc, le innét!“ (Madách, Ember trag. V. szám.)

Mintha ilyen visszataszító szerepre vállal-

koztak volna most Dégenfeld és társai. Az emberszólás epéjével s a rágalom savával öntik le az u. n. kormánypártot, amelynek nevében hazánk legjobbjai az 1849-iki vértanu miniszterelnök egyenes utódának Batthyány Tivadar grófnak vezetése alatt jöttek felvilágosítani és Debrecen város józan itéletű és erősen független gondolkodású polgárait, immár negyvenen nyíltan megvallván, hogy öket Bécs nem szereti, a Kossuth Ferenc vezetése alatt álló függetlenségi pártot az osztrákok le akarják gyűrni, mert ő bennük látják Magyarország jogainak legigazibb, legőszintébb védelmezőjét. Ennél nyíltabb vallomás nem kell. Ebből mindenki levonhatja a tanulságot.

Dégenfeld-Schomburg grófnak azért kell az alsóházi mandátum, mert már közelnek látja az idöt — jelek villognak a politikai égen — arra, hogy újra feltámaszthatta az eltemetett szabadelpvűpárt politikáját és esetleg élére álhasson olyan mozgalomnak, ahol az általános titkos szavazati jog helyett ama dölyfös főúri ökljog álljon, mely az ő tizennyolc évi tirannizmusát ország-világ előtt szégyen-folttal bélyegezte. Ő mondotta: „Nekem pedig olyan tisztviselő nem kell, akinek joga is van!“

Pedig nincs nagyobb boldogság gróf ur, talán emlékszik még Tacitus főséges szavára, „mintha az ember gondolhatja azt, amit akar és amit gondol, szabad kimondania is.“ Most ilyen kort élünk.

Nekünk pedig olyan főúr képviselő se kell, ki a hatalomért minden ígéretre kész, de a hatalom birtokában minden jog elkobzására kapható. Emlékezzetek Batthyány gróf ünnepies kijelentésére, polgártársak! „Mi birjuk az összkormány ígéretét, hogy még az általános választások előtt életbe léptetjük a tisztviselők szolgálati pragmatikáját, amely szabályozza a tisztviselőknek kötelelességeit, jogait, elsősorban pedig törvénykönyvünkkel biztosítja a választásoknál polgári jogaik szabad gyakorlását.“ Lehet-e szabadelvűben nyilatkozni egy kormánynak és a pártelnökének a tőlük függő tisztviselői karnak szabad joggyakorlatáról?

Dégenfeld-Schomburg gróf maradjon csak meg a főrendiházban. Ezt a jogát senki korlátozni nem kívánja. Ott indítson propagandát szép elveinek, onnan igyekezzék gyógyítani ezer sebből vérző országunk bajait. S ha ott is olyan következetesen fogja hirdetni eszméit, mint a fórumon, mi leszünk az elsők, kik majd akkor fölkiáltunk hozzá! „Jöjj le közénk, nemes gróf és vezess bennünket a sokszor megálmódott ígéret földjére, Kossuth Lajos független Magyarországa!“ Addig azonban csak ez a jelszavunk: „Csanak Jánosra szavazunk!“

Eredeti és új Bösendorfer
valamint
Wirth zongorák,

a helybeli piacon kizárólag Szendrő Sándor zongora és hangszer raktárában kaphatók. — Legkisebb méretű „MINIATUR“ zongorák hárfapedállal. Előnyös zongora bérlet. Mindennemű javítások és átújítások szavatosság mellett mérsékelt áron esz-közöltemek. The Gramophon Lid-féle beszélő gépek és lemezek. Eredeti gramophonok 70 kor.-tól feljebb Üzlethelyiség Szent-Anna-utca 3. szám.

A függetlenségi lobogó alatt.

Választói gyűlés a Dréherben.

Nagy fontossága van és lesz a Debreczenben, a harmadik kerületben most folyó képviselőválasztásnak. Itt vivja csatáját a függetlenségi párt a régi, kárhózatot szabadelvű- és darabont-párt megtevesztésre alkalmas új köntösökben halottaikból felkelő epigonjaival. Ezek a halottaikból önmaguk által feltámasztott kísértetek csillogó, ragyogó koturnosokat vettek magukra, hogy a választópolgárok szemét elvakítsák, hogy annál könnyebben érközhessenek a hatalomhoz, mely után annyira és oly epedve sóvárognak. A független, józan debreczeni polgárok gondolkodásáról joggal feltehető, hogy nem ülnek fel a népámitóknak, nem ülnek fel a Degenfeld—Schombug gróf szentjelszavakkal hazárdirozó ál-apostolainak és meg tudják különböztetni az igazi függetlenségi lobogót a hamis próféták színeitől. Minden igaz magyar ember előtt annál könnyebben megy ez a céltudatos, megkülönböztetés, mert nehéz harcában a debreczeni polgárság nem áll egyedül, mert eljöttek hozzájuk az igazi, szent függetlenség harcos katonái megint, hogy ismételt és ismételt rámutassanak arra az utra, melyen a harmadik kerületi választó polgárságnak haladni kell, amely ut végcéljánál az önálló, szabad és független Magyarország eszményképei állnak, amely eszményképeket az a függetlenségi párt, melynek egyik kitartó és hű vitéze volt és lesz Csanak János — most a megvalósulás stádiuma felé visz.

Tegnap városunkba érkezett képviselők fogadtatásáról és az ezt követő impozáns választói gyűlésről tudósítók a következőket jelentik:

A fogadtatás.

Délután fél egy órakor érkeztek meg a képviselők. Megérkeztek gróf Bethlen István társaságában Szász Zsombor, Kubik Gyula, Bor, Ováry Ferenc, Gaál Sándor, Pallay Sándor, Leszkay Gyula, Irsay József, Egry Béla, Kállay Tamás, Bottlik István, Maczky Emil és Dobrovics Milán országgyűlési képviselők és Győre Béla, a dunavecsei kerület pártelnöke. Ebből látszik, hogy mennyire szíven viselik a képviselők és a függetlenségi eszmék harcosai a kerület sorsát.

Az érkezőket lelkes tömeg várta s a párt nevében dr. Kiss György üdvözölte őket a következőképpen:

Mélyen tisztelt Képviselő Urak!
Szeretett vendégeink!

Engedjék meg, hogy városunk modern kapujánál, a vasuti pályaháznál pár pillanatra utjukat álljuk. Legalább halvány jelét óhajtjuk adni a mi igaz, nagy örömnünknek az által, hogy már itt sietünk megköszönni pártunk, a debreczeni függetlenségi és 48-as Kossuth-párt nevében, mint annak szerény küldöttsége, megtisztelő látogatásukat s biztosítani Önöket a felől, hogy nem méltatlanokra pazarolják szíves szeretetüket, segítségüket. — Megmutatjuk, hogy mindenáron érvényesülni, újra éledni akaró ellenségeink mennyire alaptalanul rágalmaztak meg bennünket, hogy nagyhangú üres ígéreteik, jelszavaik nem tévesztették meg városunk öntudatos polgárságát, nem megosztották, hanem egyesítették táborunkat s mindnyáján a régi lelkesedéssel megyünk pártunk dicső lobogója után, melyre ez alkalommal Csanak János nevét irtuk s fényes diadalra is visszük csüörtökön. Diadalunk mindenestre fényesebb, örömnünk teljesebb lesz, hogy Önök is velünk küzdenek, épp azért nem mulaszt-

hatjuk el, hogy már az első alkalmat meg ne ragadjuk hálás köszönetünk tolmácsolására, egy szívvel-lélekkel kiáltva: éljenek a mi szeretett vendégeink!

Gróf Bethlen István válaszolt az üdvözlő szavakra szíves szavakkal.

A fogadtatás után a Dréher sörcsarnok helyiségeibe vonult a társaság, hol banket volt a képviselők tiszteletére.

Banket a Dréherben.

Délután egy órakor kezdődött a banket a képviselők tiszteletére, kik eljöttek a választásnál dolgozni, segíteni.

A harmadik fogásnál felállt dr. Bakonyi Samu s a közénk jött képviselőkre üritette poharát, kik, nem kimélve időt, fáradságot, megjelentek a választók között, mert lelkesíti őket az, hogy a függetlenségi eszméknek Debreczenben elbukni nem szabad.

Dr. Bakonyi után gróf Bethlen István, Csanak János, dr. Varga Lajos, Török Kálmán, dr. Egri Ferencz, Maczky Emil, Gaál Sándor beszéltek lelkesen, buzdítván a választókat kirtatásra.

Irsay József makfalvi Dózsa István debreczeni jogásznökre üritette poharát. Dózsa István köszönetet mondott a választópolgárságnak azért, hogy a debreczeni ifjúságot nem azonosították azokkal a zászlóromboló ifjakkal, akik a debreczeni ifjúságra oly szégyent hozott.

Melha Armand buzdító beszéde után a társaság szétszórt, hogy meghallgassa a képviselők beszédeit.

Népgyűlés a „Dréher“-ben.

Ebéd után a központi szálloda zsufo-lásig megtelt éttermében népgyűlés volt, amelyen a vendég képviselők mondtak nagyhatású beszédeket.

Különösen nagyfontossága van gróf Bethlen István beszédének. Bethlen István az érvek és argumentumok egész sorozatával utasította vissza azokat a vádakot, mintha a jelenlegi nemzeti kormány reakciós politikát üzne. A „Ne temere“ kezdetű pápai dekretumra vonatkozólag — melyet Dégenfeldék olyannyira szeretnek a kormány elleni izgatásra felhasználni — beszéde keretében a következőket jelentette ki:

Amint az illetékes helyről alkalmam volt meggyőződni, most itt, ebben a pillanatban kijelentem, hogy a „Ne temere“ a múlté, hogy csak pillanatok kérdése, hogy nyilvánosságra hozassék és a nagy közvélemény előtt dokumentáltassék, hogy ezen rendelet Magyarországon soha többé életbe léptetelni nem fog.

Hát ehhez igazán nem kell kommentár. A kormány tudja a kötelességét. Óvja a felekezeti békét, de emellett éber szemekkel ügyel, hogy az esetleges sérelmek megtorlatlanul ne hagyassanak. Ezzel szemben mit akarnak Dégenfeldék? Felekezeti békétlenséget, visszavonást támasztani, hogy ők aztán a zavarosban népszerűséghez jussanak, szabadon halaszthassanak.

Gróf Bethlen István beszéde.

Gróf Bethlen István: A debreczeni képviselőválasztásnak sokkal nagyobb jelentősége van, mint más időközi választásnak, mert ennek a választásnak bizonyosságot kell tenni arról, hogy a mai viszonyok közt, a mai politikai viszonyok között Debreczen városa és vele együtt az egész ország támogatja a függetlenségi pártot abban a nagy harcban, amelyet újból viv. Mert hiszen a függetlenségi és 48-as párt újból nagy harcot kénytelen vinni egyfelől Bécs ellen, másfelől pedig az országban igen nagy mértékben megszorított ellenségeivel szemben. És én tisztelt uraim meg vagyok

arról győződve és tudom azt, hogy Debreczen városa, amely várost 1848-ban Kossuth Lajos a forradalmi kormány székhelyeül választotta nemcsak geográfiai fekvésénél fogva, hanem választotta azért is, mert polgárainak lelkében kiolthatatlan lánggal égett a függetlenségi eszme iránti törhetetlen ragaszkodás és lendület — meg vagyok győződve, hogy e nagy történelmi multtal bíró város a függetlenségi zászlót a mai politikai viszonyok és a mai országos állapotok közt sem fogja cserben hagyni.

És én nem állanék itt ezen a helyen, ha erről meg nem volnék győződve; nem állanék itt, mert az egyszer kialudt hazafiúi lángot, az egyszer kialudt lendületet csak prófétai erő és ihlet keltheti és gyújthatja ismét lángra; nem állanék itt, mert erre magamban hivatást nem érzek. Tehát nem a függetlenségi eszme gyöngült itt meg és nem a függetlenségi eszme és program iránti hűség és ragaszkodás fogyott meg, mert hiszen mondva csinált, a momentán szükségletekhez idomított programpontokkal a függetlenségi elveket, a függetlenségi eszméket háttérbe szortítani nem lehet, hanem talán akadtak és akadnak itt is kislelkűek, kik a függetlenségi pártot és a függetlenségi pártnak vezetését kritika tárgyává akarják tenni azért, mert a momentán sikerek hiányoznak. Hát tisztelt uraim ezzel szemben én azt felelem, hogy ha Rákóczi kurucái úgy gondolkoztak volna és azt mondták volna, hogy én beállok labancnak azért, mert az első két évben nem sikerült Bécsset elfoglalni, — akkor, uraim, ma nem volna függetlenségi eszme, akkor, uraim, ma nem volna függetlenségi párt, sőt többet mondom, ma talán nem volna Magyarország sem. Mert tisztelt uraim a momentán sikerek hiánya feljogosít sok mindenre. Feljogosít arra, hogy kritikát gyakoroljak; feljogosít arra, hogy ha talán a taktikai lépéseket nem helyeslem, félreálljak; de semmiesetre sem jogosít fel arra, hogy a zászlót cserbenhagyjam és az ellenség táborához szegődjem.

De én nem ezekhez akarok szólni, hanem azokhoz, akiknek lelkében még él a függetlenségi eszme iránti ragaszkodás és azokhoz, akik talán még ma is ragaszkodnak és biznak a függetlenségi párt vezetésében, de akiknek lelkében talán gyökeret vert az a hit és az a vád, — amelyet ellenfeleink hirdetnek és amelylyel a régen kipróbált recipe szerint az ország jogait védő tábor megosztani akarják — hogy a függetlenségi párt reakciós jellegűtelteljesít. Itt az ideje, hogy ezzel a váddal egyszer és mindenkorra leszámoljunk. Én még nem hallottam nyilatkozatot, mely ezt a vádat megsemmisítette volna, megcáfolta volna, hát halljuk meg az igazságot e helyről és e pillanatban.

Hát tisztelt uraim, minden szép szónoklatnál szebben beszélnek a számok és tények, melyeket a tények ridegségével akarok felsorolni.

Ha az a vád, uraim, igaz volna, hogy a függetlenségi párt reakciós, klerikális felekezeti szolgálatban állana, tulajdonképpen igaznak kellene lenni annak is, hogy egyfelől ez a kormány és párt a protestáns egyházakat nem támogatja kellőképpen, vagy pedig igaznak kellene lenni annak, hogy a kormány az 1848. évi XX. t.-c.-ben lefektetett jogegyenlőséget és viszonyosságot az egyházakat illetőleg nem respektálja kellőképpen. Mind a kettővel foglalkozni kívánok és mind a kettőről tényeket sorolok fel.

Mit tett a kormány a reformátusokért.

Vessük össze, hogy mit tett a protestáns egyházak, a ref. egyház javára az a kormány, amelynek élén egy elismert reform. vezérférfi állott és amely kormánynak szolgálatában épen gróf Dégenfeld József is állott akkor, amikor az önálló vámterületnek és az önálló nemzeti banknak még nem volt a hive, és ezeknek ügye iránt nem is érdeklődött. Mit tett ez a kormány és mit tett a jelenlegi kormány a protestánsoknak?

A Tisza-kormány adott a ref. egyháznak általános szükségletére 1.400.000 és 700.000 koronát, tehát összesen 2.100.000 koronát; ezzel szemben a jelenlegi kormány 3.900.000 koronát. Tehát majdnem kétszeres összegről van szó. Amit a Tisza-kormány adott, adta azon meggyőződéssel, hogy nem adhat többet a nemzet háztartási rendjének megbontása nélkül. Ezt gróf Dégenfeld József köszönettel vette tudomásul és azt mondta, hogy nyugodjunk

meg ebben az összegben, mert többet a kormány nem adhat. És amit a jelenlegi kormány ad, az Dégenfeld gróf lekicsinyli és azt mondja rá, hogy a jelenlegi kormány klerikális és a ref. egyháznak érdekeit nem viseli szíven, azokat nem szolgálja.

Menjünk tovább! Ezen általános kormányi hozzájárulásból fedezik részben a ref. lelkesi nyugdíjintézet hozzájárulásait. A ref. konvent felemelte 2 százalékkal a lelkesek hozzájárulásait és ezt átvállalta magára a jelenlegi kormány, dacára annak, hogy erre semmiféle kötelezettsége nem volt.

Ezen kormány felvette programjába évtizedeken át sürgetett kívánságait a ref. egyháznak, t. i. hogy a ref. lelkesek fizetési rendezzessenek.

És a jelenlegi congrua-javaslatban fel van véve a ref. segédlelkesek fizetésének rendezése, kiegészítése 1000 koronáig, tehát oly összegig, amelyet épen a ref. zsinat, mint valamikor a távol jövőben beállónak helyezett kilátásba, amelyre azonban az előbbi kormányok soha nem gondoltak, és amelyet kilátásba sem helyeztek.

A jelenlegi kormány rendezte a ref. tanárok és jogtanárok fizetését addig a magaságig, ameddig az állami tanárok és jogtanárok fizetése rendezve van, dacára annak, hogy erre sem törvény, sem költségvetés nem kötelezte. És hogy egy talán látszólag lokálisnak látszó kérdésre kitérjek, felemlitem, hogy Erdélyben, ahol a magyarság legszegényebb, 62 ref. egyháznak felállításához hozzájárult a kormány és kilátásba helyezte a kongruát is, ami reánk nézve rendkívül nagyfontosságú, mert hiszen tudjuk, hogy a ref. egyház Erdélyben nemcsak egyházi missziót, hanem egyúttal nemzeti missziót is teljesít és nemzeti célokat is elégit ki. Talán nem lesz érdektelen itt sem, ha felemlitem, hogy a Fehérvári abszolút kormány engedélyezte épen ezen a vidéken baptista-felekezetek felállítását, amelyek épen a református lelkekből szedik hiveiket és azt hiszem, csak elismerésre méltó a jelenlegi kormányának az a cselekedete, mikor ezen egyházak szervezeti szabályait nem hagyta jóvá, kivéve a budapestit s ez által a ref. egyházak secessióját megállította. Ezekre vonatkoznak az anyagiak. De talán ne itt keressük azon vádaknak a beigazolását, amelyeket ellenünk szórnak. Talán nem respektálja a jelenlegi kormány az 1848. évi XX. t.-c.-ben lefektetett jogegyenlőséget és viszonyosságot az egyházak között.

Hát erre nézve csak egy esetre akarok kitérni, amely a közelmúltban igen nagy port vert fel, s amely az egész országban igen nagy agitációra adott alkalmat és amely eset a jónanul gondolkozó férfiak szemében is igazat látszottak adni azoknak a vádaknak. Ez a „Ne temere” kezdetű pápai bulla mélyen sértette a ref. egyházak érdekeit, erkölcsi világfelfogását, de sértette nemcsak azt, hanem az egész magyar nemzet érdekeit is. Mert hiszen alkalmas volt arra, hogy belevigye a lelkekbe, a családokba épen a nagyszámu vegyes házasságok folytán a felekezeti disszonanciát. De tovább megyek, sértette a nemzet érdekeit azáltal, mert kilátásba helyezte, hogy elkövetkezik az a korszak, amikor a felekezet felekezet ellen és esetleg az állam a kath. egyház ellen fog harcot vívni. A kérdésnek ilyen felfogásában mi református férfiak mindannyian egyet értünk. Ha Dégenfeld József gróf jónak látta ez ellen szavát felemleni, hát felemlítettük szavunkat mi is pártkülönbség nélkül. A különbség köztünk csak az volt, hogy amíg mi és a kormány arra fektettük a fősúlyt, hogy olyan eszközök vétessenek igénybe ezen sérelem orvoslására, amelyek alkalmasak arra, hogy ezt a jövőben lehetetlenné tegyék, addig Dégenfeld József gróf olyan eszközöket ajánlott és olyan eszközökre fektette a fősúlyt, amelyek nem annyira s sérelem orvoslására alkalmasak, hanem amelyek elsősorban politikai agitációra alkalmasak és amelyek a felekezeti békének még jobban való megbontására vezettek volna. (Igaz! Ugy van!)

Csak a vak állítja azt, hogy a „jus placeti” alapján emelt királyi véto, — amelyhez különben elsősorban ő felségének hozzájárulása lett volna megnyerendő — e célt elérte volna, mert hiszen épen ezen eszköznek igénybevétele mindjárt első pillanattól fogva

az általános felekezeti harcot idézte volna elő az állam és a kath. egyház között. Tehát az orvososság rosszabb lett volna a betegségnél. És nem számíthattunk volna abban az esetben, ha azt az utat követjük, amelyet Dégenfeld gróf ajánlott, éppen a katolikusok józan elemeinek tánogatóására, amely nélkül ezen kérdés egyáltalában elsimítható nem volt. — Ézzel szemben mit tett a kormány? A legerélyesebben megtette azon diplomáciai lépéseket, amelyek arra tendáltak, hogy a „ne temere” bullának siralmas rendelkezései Magyarországon életbe ne léptetessenek. És Uraim! a kormány eljárását siker koronázta. (Lelkes éljenzés.) Amint az illetékes helyről alkalmam volt meggyőződni, most itt, ebben a pillanatban kijelentem, hogy a „Ne temere” a múlté, hogy csak pillanatok kérdése, hogy csak pillanatok kérdése, hogy nyilvánosságra hozassék és a nagy közvélemény előtt dokumentáltassék, hogy ezen rendelet Magyarországon soha többé életbe léptetetté nem fog. (Hosszan tartó lelkes éljenzés és taps.)

Legyen felekezeti béke.

Hol állanánk ma, ha nem azt az utat követtük volna, amelyet a kormány és a füg. párt követett, ha ezt az utat követtük volna, amelyeket Dégenfeld József ajánlott? Egy általános felekezeti küzdelem, egy általános kultúr-harc elején állanánk! Meglehet, hogy Dégenfeld Józsefnek politikai babérok, de a nemzet nagy egészének csak visszavonást, kárt, siralom-völgyet és a ref. egyháznak sebeket hozott volna. — Itt az ideje, hogy annak az irányzatnak, amely egy felekezet hatalmát a saját politikai céljaira akarja kihasználni, oda kiáltjuk: usque tandem!

Uraim! A ref. egyháznak sok százzadon át nehéz fáradalmakkal és sok szenvedéssel szerzett kincsei drágábbak, semhogy eltűrhetők azt, hogy egyesek saját politikai céljuk és emelkedésük kedvéért kihasználják azokat. Ha volt egy pillanat, amikor ezt ki kellett mondani, hát éppen a mostani pillanat az, mert józan gondolkozású civilizált embereknek fel kell habarodni azon, hogy papi személyeknek készülő ifjuság, mely annak idején az erkölcs tisztaságával kell, hogy az egész emberiségnek fényes példányképpül szolgáljon, — a politikai eszközöknek a legcsufosabbul, a legerkölcstelenebbül felhasználtsék. (Helyeslés.) En megvagyok győződve, hogy ez a felső egyházi hatóságok hozzájárulása nélkül történt. Mert, ha úgy lenne, hogy ehhez a felső egyházi hatóságok és férfiak hozzájárultak, ugy sajnálatomra, de ki kell mondanom, hogy ezek a férfiak nem méltók arra, hogy méltóságukban üljenek, mert az egyház tekintélyének felül kell állania a momentán politikai küzdelmeken. Nekünk nincs szükségünk ref. néppártra. (Igaz! Ugy van!)

Én bizva bizom a holnaputáni napban, mert meg vagyok győződve arról, hogy Debreczen város polgárságának józanságán meg fog törni az az erős hullám, amelyet a függetlenségi párt ellen a belső ellenségek és ellenfelek zudítanak és meg vagyok győződve, hogy tudatában van Debreczen város polgársága annak, hogy itt nem felekezeti kérdéssről, hanem elsősorban magyar nemzeti kérdéssről van szó és nyugodtan várom a verdiktet, mert tudom, hogy az a függetlenségi párt győzelmét fogja hirdetni. (Lelkes éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlük.)

Ezután Gaal Sándor mondta el következő beszédét:

Gaal Sándor beszéde.

Debreczen polgárai! Politikai ellenfeleimnek szigorú bírāja voltam mindig, de a lehető legenyhébb szavakban adtam mindig kifejezést, ha a választási küzdelmek erre a térre szólítottak, ahol az emberi jellemnek legszebb megnyilatkozása az, hogy véleményt mondjon azoknak az embereknek a politikai működése felett, akik egy nemzetéletet irányítanak. Ez a jellemvonásom megérthető onnan, hogy erdélyi ember vagyok. Önök itt erős falanxban tömörülve vannak. A levegő, a víz, a föld, minden, ami az önök szeme előtt elterül, az mind magyar. Harcba kerülhetnek egymással társadalmilag, vallásilag, vagy a megélhetés eszközei körül, elkövetkezhetik az, hogy magyar magyar ellen harcol, de önök még sem értik azt, hogy mit

jelent magyarnak lenni ott, ahol Magyarország maholnap csak geográfiai fogalom. Igazán nem értik, hogy hol van a hatalomnak az az ereje, amely merészel a nemzet törekvéseivel szembe szállani. Ezért voltam én mindig kiméletes ellenfeleimmel szemben, mert azt hittem, ameddig a nemzeti élet ideálmusával tudtam gondolkodni, hogy nem lehet hivatásunk nekünk erdélyi embereknek az egyéneket egymástól eltaszítani, elidegeníteni, mert minden ilyen tény nem a nemzeti élet erősödését, nem a nemzet fejlődő képességét, hanem a nemzet gyengülését jelenti. Ebben a pillanatban azonban más légkörben vagyok. Debreczen polgáraihoz beszélek, akiknek a lelkébe talán becsempészheték a felekezeti harcot, a szociális küzdelmeknek a mérges nyilait, a politikai gyűlölséget párt szempontból, azonban bármiképp igyekezzenek az önök becsületes, tisztességes magyar lelkét megmételtyezni, odáig nem mer senki sem elmenni, hogy a szívünkhöz nyuljon be és ezt tépje ki. En most, Debreczen város polgárai előtt ugy érzem magamat, hogy itt nyilatkozik meg a nemzet nagy faji egysége, itt nincsenek meg semmi vonatkozásban a nemzeti életet veszélyeztető azok a tünetek, amelyek minket, erdélyi embereket mindig bizonyos óvatosságra intenek a nyilvánosság előtt.

Önök most választási küzdelem előtt állanak és arról kell határozniok, hogy kit küldjenek a magyar parlament törvényhozó testületébe. E harcban itt most két párt áll egymással szemben. En az egyiket ismerem Magyarország politikai életében, harcosa is voltam s az vagyok ma is, de a másik pártot, amelyet Dégenfeld akar képviselni azt nem ismerem. De még ő maga sem ismeri. (Derűtlenség.) Nem tudta megnevezni, mert nem engedte azt meg saját lelkiismerete. Megtagadta a régít, mert az opportimizmus azt tanácsolja, hogy hallgasson azokról a gonosz cimborákról, akik annyira megmételtyezték a mi nemzeti életünket. Megtagadja őket a nyilvánosság előtt, és Önökkel azt akarja elhitetni, hogy nem halad velük egy uton. Hát mit gondol Dégenfeld gróf, hogy Magyarország függetlensége: Trója és ő lesz az a trójai faló, amelyet beviszek oda azért, hogy első hirdetőjeként menjen oda. Azt gondolja Dégenfeld gróf, hogy Debreczen városa lesz majd Magyarország politikai közvéleménye előtt kiállítva gunyképen mint olyan, amely a falóba az első katonát becsempészte. (Derűtlenség.)

Gróf Dégenfeld a politikai élet terén hosszasan működött, többet, mint kellett volna (Derűtlenség.) 1867-től 1904-ig ő ott volt azoknak a sorsában, akik diszcreditáltak magukat a nemzet előtt s visszabujtak odaikba, nem mertek a közvélemény előtt mutatkozni, nem merték ügyüket a polgárok lelkiismeretének döntése elé vinni. Csak most kezdett kisütni a nap s mint a cserebogarak tavasszal jelentkeznek.

Ha ők a saját lelkiismeretük előtt igazolni tudják azt, hogy egy hosszú politikai múlt után, mikor jóban-rosszban készséges hivei voltak egy letűnt szabadelvű pártnak, melyet a nemzet közvéleménye elsöpört s ha el tudják hitetni azt, hogy dacára ennek máról-holnapra megjavulnak és belépnek az igazak táborába, bár ez a lelkiismeretnek a kérdése. Lehet, hogy ezt Önök el fogják hinni, de én azt mondom, hogy először tényekkel bizonyítsák ők ezt be. Mutassák meg, hogy gonosz cimboráikkal végkép szakítottak.

Ök azt hiszik, hogy ez a két esztendő nem a legsorvasztóbb küzdelemnek az ideje volt. Azt hiszik, hogy elegendő idő volt arra, hogy népszerűségüket megtépásszák és hogy már eljött az idő s ismét átvehetik azt a hatalmat, amellyel oly rutul visszaéltek, mint a hogy visszaélnek most a választási küzdelem alatt. Ebből azonban Dégenfeld ur ábránduljon ki. Mi alkuba senkivel sem lépünk. Inkább szóljon a trombita, feltesszük a sisakot s egy nagy, erős elhatározó nemzet megy bele a küzdelembe, amely csak győzelemmel végződhetik. Azt hiszem, hogy az Önök győzelme is ilyen fényes lesz. (Lelkes éljenzés.)

Irsay József a következő beszédet mondotta:

Irsay József beszéde.

Debreczen polgársága! Képviselőtársaimat a köszöntő szónokok, a háziak mind ven-

dégeket üdvözölték. Én már annyiszor jövök ide, hogy kezdek házi számban jönni.

És minél tovább megyek, annál nehezebb és nehezebb a nekem jutott osztályrész. Akárki mondja meg kedves hallgatóim közül, hogy azok után, amit az elmúlt vasárnap 34-ünkől a legközelebbi vasárnapon 8-unktól és ma 12-önktől hallott, mit mondjak még? Vegyék-e el belőle, vagy tegyék-e hozzá az én lelkemből. Hiszen ahányan mi tiszta szívből és lélekből szólottunk, ezek után már meggyőződhetett Debreczen város közönsége, hogy mi épen Debreczennel lélekben egyek vagyunk. En különös előszeretettel, lelkem igaz vágya szerint szólok, nehányszor szólok. Mert választott nemzetiségemhez, jó népemhez szólok. Egyet kérek ki mindig, egyet kérek ki ma is, egyet kértem ki eddig is: valakinek eszébe ne jusson, hogy itt pap áll pappal szemben, hogy az alázatos lélek egy szóval is megsérti a főgondnokát. Én soha másképpen nem mondtam magam és ha valaki kérdi, másnak nem mondom magam, csak úgy, hogy szolgáló vagyok. Ennél gyönyörűsebb kötelességet, ennél szentebb hivatást a magyar nép előtt nem ismerek, mint neki szolgálni éjjel, neki szolgálni nappal, neki szolgálni alkalmassal és alkalmatlan időben. Szolgálni azzal a pásztorhűséggel, amit János evangélista mond, hogy a pásztor nem béres szolgál, hogy amikor lemegy a nap, eldobja ostorát, mondván gazdájának; elvégeztem dolgomat, megyek, — hanem szolgál aként, hogy amikor az éjszaka a farkasok törnek a nyájra, élete árán is megmenti azt a veszedelemtől.

Az én lelkemnek három bibliája van. — Az első a Károli bibliája, a második az én magyar nemzetemnek története és a harmadik az én magyar népemnek a küszöbe. Tanulok a bibliából, tanulok a történelemből és tanulok mindennap megújuló igyekezettel, valahányszor az én magyar népem küszöbét átlépek a gyermekektől, az öregektől, tanulok a megletektől és ifjaktól, megtanulom mindazt, ami az ő lelküknek fáj és igyekezem meggyógyítani sebéit, amelyet látó szemeim meglátanak. Ezért kérem, kérve kérem Debreczen polgárságát, hogy ne vegye hadakozásnak az én szómat másik szolgatársammal szemben, aki nem ellenség, csak más táborban van. Hiszen más táborban is volt ő, más énekeket is zengett ő. Tudják mindenütt, hogy mikor őt itt a szinmagyar Debreczenben papnak választották, lelkesebb ifju, lángolóbb szavu szónok, tüzeesebb és derekabb kálvinista pap nem volt széles e hazában.

Én is kálvinista pap vagyok. Én a szegény, a nyomoruságos Erdélyben tanultam; nem Debreczenben, hanem Nagyenyeden tanultam akkor, amikor 1848-ban felperzselték az egész várost s a Bethlenek kollégiumát is. — Temérdek nyomoruságot láttam, amelyek hitemtől, elvemtől nemhogy eltántorítottak volna, de megerősítettek abban úgy, hogy ha száz életem lenne és mindeniket elvennék tőlem: hitemet, elvemet fel nem adnám soha.

Itt volt a mult vasárnap gróf Batthyány Tivadár. A 48-as eszméket fejtegette lángoló szavakkal. Lesz-e egyetlen ember, aki nem hiszi el neki, amit 48-ról mondott, tudva, hogy a legelső magyar miniszterelnök, aki az ő nemzetiségéből való volt, ott maradt a dombon agyonlőve, vértanuhallálal halva meg.

A mai napon hallották beszélni gróf Bethlen Istvánt, akinek minden fegyverfogható elődje: 27 Bethlen gróf az első naptól az utolsóig végigharcolta a magyar nemzet szabadságharcát és a 48-at is. Elhihetik neki is, amit a 48-ról mondott.

Mind a ketten azért jöttek ide a szinmagyar Debreczenbe, hogy megtudhassák Önök: bizony különbség van gróf és gróf között.

Félre ne értsenek! Mert ha igaz szót kell szólanom, én se hallgathatom el, hogy kálvinista vagyok, hiszen tudják, teljes szívemmel és lelkemmel. Amely órában hűtlen lennék igaz elveimhez, Istenemhez, nem bárom, ha megszakad szívem, vagy vége lesz életemnek, de szakadjon meg akkor is, ha valaki ellen szólok, amikor a szeretet szolgálja kell, hogy legyen egész életemben.

Hallhatták erdélyi társaimtól, hogy a boldog és nagy Debreczen városa veszekedhetik: mi Erdélyben nem veszekedünk, hanem mikor nagy utakat teszünk, örülünk, hogy még

egy magyart látunk és eszünk ágában nincs azt kérdeni, hogy milyen felekezeti.

A magyar küzdelemre termett, hiszen mindennap új harcoknak nézhet elébe, senki sem tudja, hogy ha ma béke van, vajjon holnap nem következik-e ismét egy új harc. Mindig megállottuk helyünket a küzdelemben. De ha szétforgácsoljuk erőnket, ha felekezeti harcok dülnek nemzetünkben, akkor igazán elveszett a magyar. Hiszen olyan kevesen is vagyunk. Magunkban vagyunk árván, még mostoha testvérünk sincs.

1848-ban a zászló gyönyörűségesen bontakozott ki és ekkor jelentette a zsellérnek, hogy felszabadult, jelentette a szolganak a polgári sorba való lépését, jelentette a felekezetek közti egyenlőséget és jelentette mindazt, ami a nemzeti szabadságot, a nemzeti függetlenséget előbbre viszi.

És ezt a lobogót a mai időben a mi fiaink kezé veszélyezteti.

Debreczen népe! Sok árulást látott már a történelem folyamán a magyar. De dicsősége Debreczennek, hogy itt a legkétségbeejtőbb napokon se akadt áruló. Amikor nem nyújtott menedéket Debreczen, akkor menedéket nyújtott a Nagytemplom. De Debreczen hű és igaz, az is marad mindig a függetlenségi eszméhez. Ezért jövök én mindig örömmel ide.

Tudom, hogy Debreczenben nem is lesz áruló soha!

Az isten éltesse Önöket és az Önök jelöltjét Csanak Jánost,

*

Beszéltek még nagy lelkesedétség között a többi képviselők is, kiknek beszédeit holnapi számunkban hozzuk.

Azok a szavazásra jogosult polgárok, a kik felvannak véve a képviselőválasztók névjegyzékébe, de szavazó-jegyet nem kaptak s azt nem váltották ki csak járulójának bátran a szavazó urnákhoz s szavazzanak le, miután személyazonosságok igazolva lesz.

Az adóreform tárgyalása.

A képviselőház ülése.

Rakovszky István alelnök jóval 10 óra után nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv felolvasás és hitelesítés után elnöki előterjesztések következtek.

Következett az adóreform tárgyalásának folytatása.

Első szónok Szabó István kispap, a nagyváradi kerület új parasztképviselője általános figyelem között a kispapok érdekeiről beszélt. Elismerését fejezi ki a fejadó eltörléséért. De kifogásolja, hogy a javaslat a kataszteri kiigazítását nem célozza. Nem hiszi el, hogy a kataszteri kiigazítás 50 millióba kerül, de akármennyibe kerül is, az igazságtalanságot meg kell szüntetni. Követeli a földadónál is a létminimumot és az ezer holdon felüli birtoknál a progressió behozatalát. A kispapok fel kell menteni a községi adók alól. Az adókövető bizottságokban helyet kell adni a községi előjárásnak, mert az előjárók jól ismerik az adózók kereseti viszonyait.

Kifogásolja, hogy a földművelő népet a magasabb társadalmi osztályok „paraszt”-nak nevezik. A javaslatot addig, míg a katasztert ki nem igazítják, nem fogadja el.

Bernáth István polemizál Szabó imént elhangzott beszédével és magyarázza, hogy az a „paraszt” kifejezés nem sértő. Nem hiszi, hogy a kataszteri kiigazítás hasznára válnék a kispapoknak. Beszél a fogyasztási szövetkezetekről, amiket azért alakítottak, hogy a magyar népet megmentse az áruzsorától, továbbá megtanítsák a fajmagyar népet a kereskedői szellemre. Adatokat olvas fel, hogy egyes fővárosi takarékpénztárak milyen horribilis nyereséggel zárták mérlegeiket.

Bródy Ernő: Szegény nagybirtokosok!

Elnök: A takarékpénztárak se nagyon szegények. Különböznék ne tessék közbeszólni.

Bernáth István: A javaslatot elfogadja,

bár a részleteknél több módosítást fog benyújtani.

Beniczky Ödön: A házszabályokhoz beszél és Polónyi szombati beszédére reflektálva kijelenti, hogy a néppárt nem tette függővé az adóreformmal szemben való állásfoglalását a kongrua javaslatról.

Polányi Géza: Benicky nemzetközi beszédéből arra következtetett joggal, hogy csak úgy szavazza meg a néppárt az adójavaslatokat, ha biztos ígéretet nyer a kongrua javaslat sorsát illetően, hogy tévedett.

Emödy József: Szabó Istvánnal polemizálva kijelenti, hogy a kataszteri kiigazításnak nem lesz meg a várt hatása. Az általa kívánt progressivitás pedig igazságtalan volna, mert nem felel meg a jövedelem arányának. A gentry fogalmát védi ezután hosszasan, majd rátér az ország pénzügyi helyzetének fejtegetésére, melyet kielégítőnek talál. Jézus azt mondta a jámborságával hivalkodó farizeusnak: Vessd le fényes köntösödöt, add el és árát oszd szét a szegények között. Ezt mondja ő is Sándor Pálnak, aki multkor beszédében szétosztotta az országot, most már ossza szét a millióit is.

Hódy Gyula: De Sándor Pál nem hive Jézusnak. (Derűtlenség.)

Emödy József: Áttér a javaslat bírálatára, melyet elfogadhatónak tart.

Ezután szünet következett. Szünet után Kelemen Samu beszélt. A javaslatot elfogadja, mire az ülés véget ért.

Justh Gyula a királynál.

Bécs, január 26.

Justh Gyulát, a képviselőház elnökét őfelsége ma délelőtt 11 órakor háromnegyed óráig tartó kihallgatáson fogadta. Justh gróf Zichy Aladár gróf miniszter látogatását fogadta, azután pedig fél 11 órakor a kíséretében volt képviselők társaságában gyalog a Burgba ment, ahol fogadása pontban 11 órakor történt. Justh Gyula háromnegyed 12 órakor jött le a királytól a Burg udvarára s az ott összesereglett képviselőknek és újságíróknak kijelentette, hogy kihallgatása háromnegyed óráig tartott. Ezután az elnök Zichy Aladár gróf miniszter kíséretében a Magyar Házba ment, ahol együttesen fogadta a magyar és osztrák újságírókat, akiknek Justh Gyula ezt a kijelentést tette:

— Tisztelt uraim! Nem vagyok fölhatalmazva őfelségétől, hogy kihallgatásom lefolyásáról kijelentéseket tehessek.

A sajtó képviselői ezt tudomásul vették és elbucsztak az elnöktől, aki azután titkára kíséretében a Reichsrathba hajtatott s meglátogatta Weshirchert, a Reichsrath elnökét és Bienerth báró, osztrák miniszterelnököt. Ezután sorra látogatta Aehrenthal, Schönaich és Burian báró minisztereket, akikkel hosszasan táncskozott.

A király Justh Gyula kihallgatása előtt egy órai magánkihallgatáson fogadta Bienerth báró osztrák miniszterelnököt.

Újabb távirat jelent: Olyan politikai férfi, ki Justh Gyulával hosszabban beszélgetett, azt mondotta egy újságírónak, hogy Justh Gyula kihallgatása eredményével meg van elégedve. A király szeretetreméltóan fogadta, magyarul beszélt vele s csupán egy-egy szót mondott németül.

SZINHAZ.

* A színház hírei. Fedora. Sardou meszter megrázó drámája kerül e héten színre hosszabb pihentetés után. A két főszerepet Gazdy Aranka és Ternyei Lajos adja. — Rigolettó operából naponta folynak a próbák. Ez előadás a messinai inségek javára lesz megtartva. — Az igazgatóság megszerezte Kövesi Albert új énekes bohózatát, melynek címe:

Keserű mézesetek. Legközelebb színre kerül Heyersmann világhírű halászdramája a Remény. Ez a darab, mely eddig Európa összes színpadjait megjárta, hozzánk a berliniek vendégszínházai által került. E nagyszabású dráma az egész drámai személyzetet foglalkoztatja.

A vasutasok értekezlete.

Kitartanak a függetlenségi lobogó mellett.

Tegnap este a vasutasok az „Angol Királynő”, fehér termében értekezletet tartottak, amelyen újból kifejezték Csanak János mellett állásfoglalásukat. Az értekezlet után bankett volt, amelyen megjelentek a városunkban időző képviselők is.

Számos pohárköszöntő hangzott el dr. Desseő Kálmán a csütörtöki diadalra, Thaly László Csanak Jánosra ültette poharát. Balogh Mihály a nagyszalontai kerület képviselője lelkes szavakkal szól a debreceni ifjúságról, amelyről nem hiszi el, hogy oly dolgokat művelt volna, mint ahogy az hírlik. Ez csak egyesek műve lehet. Hiszi, hogy ezen esemény a diadalra semmi hatással nem lesz. A vasuti szövetség elnöke ülti poharát.

Melha Armand az ifjúságra ültette poharát, amely a függetlenségi eszméknek mindig harcosa volt.

Szász Zsombor, Éber Antal a függetlenségi és 48-as lobogó diadalára, Kecskeméthy János a vasutasokra ültette poharát. Somogyi Aladár, Wéber János, Bottlik István, Dobrovics Milán, Kállay Tamás, Ujlaky Henrik mondtak még egyes pohárköszöntőket a társaság sokáig volt együtt hangulatos lelkesedésben.

HIREK.

Kortés-dal.

(Kossuth Lajos azt üzenté dallamára.)

Esik a hó, fútyul a szél,
Dégenfeld gróf sirva beszél,
Pataként folynak könnyei,
Szavazó kellene neki.
Éljen hát Csanak.

Szalad fűhöz, szalad fához,
Nem borulnak a lábához,
Csanakot óhajítja a nép,
Jobb lesz gróf úr, ha vissza lép,
Éljen hát Csanak.

Csanak legyen a követünk
Nem kell Dégenfeld gróf nekünk,
Kivívja ő, amit akar.
Mitől boldog lesz a magyar,
Éljen hát Csanak.

Hatvanhetes osztrák grófra:
Csak mameluk szavazhatna,
Elárulja a hazát,
Ki a grófra adja szavát,
Éljen hát Csanak.

— Országos képviselők Debreczenben. A tegnap délutáni és esteli vonattal újabban következő képviselők érkeztek Debreczebe: Balogh Mihály, Éber Antal, Kecskeméthy István, Ferenczy Gyula, Török Kálmán, Nemes Bertalan, Thaly László, Somogyi Aladár, Petrogally Oszkár, Wéber János. Üdvözljük a városunkban levő képviselőket, akiknek nagy részük lesz abban, hogy a függetlenségi zászlót diadalra visszük.

— A negyedik vigest. A csütörtöki felolvasó estélyt rendező bizottság tegnap tartotta meg a Bika dísztermében a negyedik vigest. A teremnek minden zuga telve volt ez alkalommal is és a közönség kitűnően mulla-

tott a gazdag program remekül sikerült számain. — Grapulin Giuseppe Luigi, színházi zenekarunk egyik legkitűnőbb tagjának vezénylete első számul saját operájának „A csábitó” címűnek nyitányát. A szépen megkomponált zene szép előadása zajos tapsokat aratott a fiatal szerzőnek. Zilagy Gyula két magánjelenettel szerzett derűs percek a közönségnek, mely a nagy művészettel kidolgozott előadásért zúgó tapsokkal adózott. Az est kiváló vendége, Király Józsefné urnő volt, aki egy magyar románcot, aztán opera-áriát, végül magyar nótákat énekelt a hallgatóság rendkívüli tetszése mellett; gyönyörű alt hangjával, izléses előadásával egyaránt zajos, szűnni nem akaró tapsokat aratott. A színházi zenekar a Mártonfalvy György előkelő dirigálása mellett ugyancsak kitett ez estén magáért két festői zeneszám tökéletes előadásával, melyet hosszasan és lelkesen tapsolt a közönség. Lebilincselően kedves volt ez estén is Báthory Marcsa, aki egy fiatal, bájos özvegy magánjelenetét adta elő tisztult humorral, ames izléssel. Aztán két nagyon vidám szám következett: a Horváth Kálmáné és a Nádor Zsigárdé; a nevetetésnek ez a két mestere oly jól mulattatta közönségét, dalaival, verseivel, tréfáival, hogy a mindig meg-megújuló tapsvihar következtében számtalan ráadást kellett adniok. Horváth Kálmáné meg apró, filigrán, de csattanóan ötletes verses meséket adott elő művészi egyszerűséggel; őt is hosszasan tapsolták. Az estét Veres Tóni kiváló zenekara zárta be magyar nóták és a Rákóczi-induló precíz előadásával.

— A lelkészválasztás megfélebezése. A debreczeni lelkészválasztás ellen, melyből tudvalevőleg 9 szótöbbséggel Uray Sándor került ki győztesként, a kisebbségben maradt Illyés Endre-pártiak felebezéssel, illetve panaszszal éltek. Ma érkezett be 85 aláírással ellátott panaszuk az esperesi hivatalhoz, melyben az előfordult több rendbeli törvénysértés alapján a választás megsemmisítését s Uray Sándornak a pályázásból való kizárását kérik. Két halotti anyakönyvi kivonattal és 9 közjegyzői okirattal bizonyítják, hogy 2 halott és 7 élő szavazónak kitüntetett egyén helyett szavaztattak le ismeretlen jogosulatlanokat és 1 római katolikus s 1 görög katolikus egyháztagnak szavazata is elfogadtattott. A terjedelmes felebezés a presbiteriumhoz kerül le véleménynyilvánítás végett. Ennek megtörténte és a vizsgálattal megtartása után az egyházmegyei bíróság lesz hivatva ebben a mindenestre szokatlan és rendkívül érdekes papválasztási ügyben ítéletet mondani.

— A választói jog Nemetországban. Berlinből jelenti a parlament, hogy a német parlament az általánor titkos választói jogról szóló törvényjavaslatot elvetette.

— Kefegyári munkások mulatsága. A Stern József és testvére kefégyár részvénytársaság munkásai „Önképző és segélyező egylete” pénztáruk gyarapítására február hó 13-án a Royal-szálloda dísztermében fényes táncestélyt rendez. Az egylet 10 éves fennállása alkalmából ezen táncestély sikere érdekében a rendezőség anyagi áldozatot nem kímélve mindent lehetővé kíván, hogy a közönség mulattatására egy kedves és szórakoztató estélyt rendezzen. Ezért az egylet saját kebeléből a tánc kezdete előtt kiválasztott tagok közreműködésével külön cabaret műsort állított össze, hogy az estély sikerét még jobban emelje. A zenét Kiss Gyula zenekara szolgáltatja. A meghívókat a rendezőség az estélyre már szétküldötte. A hölgyeknek a rendezőség díszes táncrendekkel kedveskedik.

— A messinaiak ügyében. A messinai károsultak ügyében megalakított bizottság tegnap ismét gyűlést tartott. Megjelentek az összes jótékonyasági

egyletek képviselői s elhatározták, hogy a nőegyletek február másodikán együttesen kabarával összekötött teastélyt rendeznek s a jövedelmet a messinai károsultak javára használják fel. A teastély előreláthatólag teljes mérvben sikerülni fog.

— A mai hangverseny. Ma este tartja a zenekedvelők társasága negyedik (rendkívüli) hangversenyét, mely iránt valóban, páratlanul nagy az érdeklődés. A művészetnek igazi ünnepe lesz a mai est: korunk legnagyobb énekesnőjét fogjuk hallani. Olyan csodás, édes szóval, mint ő, kevesen szóltak még az emberek szívéhez. A természet pazar bőkezűsége ráadásul még valósággal hódolatra készítő külsővel ruházta fel az ünnepezt művésznőt. Wajdits Sári, a zenekedvelők társaságának másik vendége is igen bájos jelenség, ki a reggel világ ábrándos hangszerével, a hárfával sorra meghódította a legelkényeztetebb városok közönségét is. A hangverseny kezdete fél 8 órakor. Jegyek Csáthy Ferenc ur üzletében és este a pénztárnál 4 és 2 koronáért kaphatók. Páholy már nincs.

— Bálbizottságok figyelmébe ajánlja kiváló szép táncrend készítményeit Dávidházi Kálmán és Társa könyvkötő és díszműves üzlete, a hol egészen új modorban, művészi kivitelben készülnek táncrendek és rendezőjelvények. 2343

— A nyomor halottja. A nyomor, a legsötétebb, a legszörnyesebb nyomor költözött be már hónapokkal ezelőtt a Kossuth-utca 68. szám alatti ház egyik kis hónapos szobájába. Itt lakott Pelikán Teréz, 68 éves nő, aki valaha jobb napokat látott, uri családból származott. Fiatal korában nyelvtanítónő volt, de később nyomorba jutott s különböző jótékony egyesületek kegyelméből élt. Pelikán Teréz tegnapelőtt reggel lakásán holtan találták. — A szerencsétlen nőt pár nap előtt régi betegsége vette elő, nem tudott kimozdulni lakásából s nem is gondolt rá senki. A rendőrség holttestét beszállította a kórház halottas házába.

— Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni, Bádogos-u. 4. 2194

— Percel Carola tánciskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent-Anna-utca 22. szám.

Ékszer, zsebórárt
bizalommal
jótállás mellett

Halász Nándor

órás és ékszerésznél 2212

■ lehet vásárolni ■
Debrecen, Piac-u. 24.
(Fehérló szálloda épület.)

Regény-csarnok.

27. Regény.

A nagy rejtély.

És mégis úgy maradtam. Sohasem mélyebben nem gyökerezett bennem az elhatározás a férjem által rejtett titok felfedezését kísérni, mint épen e percben. Nem bírom megmagyarázni azon rendkívüli következetlenséget, mely e vallomásomban rejlik. Csak a tényeket sorolhatom fel, úgy amint azok valóságban léteztek.

Az éneket odafenn folytatták. Fitz Dávid ezredes még mindig mozdulatlanul várta, mit fogok mondani, mit fogok határozni.

Mielőtt még számot vehettem volna magammal eljárásomat illetőleg, egy másik esemény zavart meg bennünket. Röviden mondva, újabb kopogás hallatszott a kapun, új vendéget jelentve. Ez alkalommal nem suhogott női ruha az előcsarnokban. Nost ez egyszer csak az öreg szolgáló lépett a szobába pompás virágokhoz. „Lady Clarinda szíves üdvözlését küldi s Fitz Dávid ezredest ígéretére emlékezteti.” Ismét hölgy! Most azonban címeres, előkelő hölgy. Nagyvilági dáma, ki virágait és üzeneteit nyíltan küldi, le sem ereszkedve a rejtegetéshez. Az ezredes engedelmét kért tőlem, pár sort írt válaszul és azt küldte azt kiküldte az üzenet átadójának. Midőn az ajtó bezárult ismét, a legkiválóbb virágokat kiszemelte a bokrából. „Szabad-e kérnem mondá, a virágot nyájasan átnyújtva nekem, vajjon megértette-e azon kényes helyzetet, melyben kegyed és férje közt állok?”

A közbejött kis esemény, a bokréta megjelenése új lendületet adott gondolataimnak, egyuttal időt engedve eszméim rendezésére is. Végre valahára képes valék Fitz Dávid ezredest e tekintetben megnyugtani, bizonyítva, hogy lovagias és gyöngéd magyarázata nem ment veszendőbe nálam.

„Legmelegebben köszönöm szíveségét, ezredes,” feleltem. „Kimutatta, hogy csakugyan nem követelhetem, hogy miattam megfélemezzen azon eskürel, melylyel férjemnek lekötötte magát. Szent ígéret ez, mit tisztelni én is köteles vagyok. Ezt egészen értem.”

Az ezredes megkönnyebbülésében nagyot lélegzett, és vállamat megveregette, a mondottak fölötti magas megelégedésének kifejezésül.

„Gyönyörűen van mondva!” szólt, perc alatt visszatérve ismét szerelmes-szerű modorába és kedélyes hangsúlyozásába. „Kedves nagysád! Kegyed a rokonszenv áldásával bir; rögtön felismerte állásponatomat. Tudja-e, hogy nagyon emlékeztet az én, hájos Lady Clarindára? Ő is bir a rokonszenv áldásával és felismeré állásponatomat. Oh be gyönyörködnie benne, ha egymásnak bemutatnám,” mondá az ezredes, hosszú orrát elragadtatással temetve Lady Clarinda virágaiba.

Még mindig célt akartam érni; s miután a világ legmakacsabb teremtese vagyok. Mit kedves olvasóim eddig már maguk is észrevettek, szem előtt tartám látogatásom indokát.

„Igen boldog leszek Lady Clarindával találkozhatni,” feleltem. „Addig is azonban —”

„Egy kis ebédet fogok rendezni,” folytató az ezredes kitérő elragadtatással. „Kegyed, én és Lady Clarinda. Este aztán ifjú primadonnánk is el fog jönni, s énekelni fog nekünk. Mit gondol, ha rögtön kigondolnók a menu-t? Édes kis barátnóm, melyik a kedvenc őszi levele?”

„Addig is,” ismétlém határozottan, „hogy visszatérjünk társalgásunk előbbi tárgyára —”

Az ezredes arczáról lettint a mosoly; az ezredes elejté kezéből a tollat, mely épen kedvenc őszi levelem nevének halhatatlanságra volt hivatva.

„Vissza kell térnünk erre?” kérdé szomorkodva.

„Csak egy percre” feleltem.

„Kegyed még egy másik gyönyörű barátnómra emlékeztet,” folytató Fitz Dávid ezredes, míg fejét elkomolyodva rázta meg, — egy francia nőre, Mirliflorenára emlékeztet. Kegyed is nagyszerű kitarással bíró lény. Mirliflorené is nagyszerű kitarással bíró egyéniség. Esetleg ő is Londonban van. Meghívjam-e őt is kis ebédünkre?” E gondolatra az ezredes ismét felvidult. „Kérem, mondja meg már, melyek a kedvenc őszi levele?”

„Bocsánat,” mondám, „épen most be-széltünk —”

„Oh Istenem!” kiálta Fitz Dávid ezredes. „Ez ismét az a másik tárgy?”

„Igen — ez a másik tárgy.”

Az ezredes másodszor is letette a tollat és sajnálkozva kiadta az utat kedvenc eszméinek, Mirliflorenének és az őszi levelesnek.

„Ipen?” moneá, türelmes, halvány mosollyal, megadásteljesen meghajtva magát. „Mit is akart mondani kegyed?”

„Azt akartam mondani,” szóltam, „hogy ígérete csak arra kötelezi önt, hogy meg ne mondjam azon titkot, mit férjem előttem rejt. Ön nem ígerte meg, hogy nem fog nekem felelni ha esetleg egy-két kérdést intézek önhöz?”

Fitz Dávid ezredes intőleg emelte fel kezét és ragyogó epró szeméből ravasz tekintetet lövelt rám.

„Megálljon!” kiálta. „Édes barátnóm, megálljon! Tudom, kérdései hová fognak vezetni s mi lesz az eredmény, ha egyszer felelni kezd azokra. Midőn férje ma itt volt, ez alkalommal arra figyelmeztetett, hogy oly gyöngye vagyok, mint a víz, egy szép asszony kezei között. Tökéletesen igaza volt. Csakugyan oly gyöngye vagyok, mint a víz; nem vagyok képes nem-et mondani egy szép asszonynak. Kedves szép hölgyem, ne éljen vissza befolyásával! ne engedje, hogy egy vén katona-ember becsület-szavát megszegje!”

Itt aztán indokaim védelmére keltem. Az ezredes kéréseket kezekkel tekintett rám s oly megnyerő esdő egyszerűséggel, mit látni valóban csodálatra méltó volt.

„Mért faggat?” kérdé. „Nem szegülök ellent. Bárány vagyok — mért áldozna fel? Elismerem hatalmat, kegyelmére bizom magamat. Ifjuságom s férfi korom minden szerencsétlenségét nők okozták.

„Most, vénségemben, egy hajszállal sem vagyok jobb; ép úgy szeretem a nőket, s fél lábbal a sirban állom, még mindig kész vagyok magamat általuk tévútra vezetetni. Nemde, szégyen? De oh, mily igaz! Nézz meg e jelt!” Felemelve gyönyörű parókájának egyik fürtjét, iszonyu forradást mutatott feje oldalán. „E sebet, mit akkor halálosnak hittek,” szólt, „pisztolygolyó okozta. De nem hazám szolgálatában kaptam azt — oh nem! Egy sokat üdözött, szerencsétlen nő szolgálatában kaptam, gazember férje kezétől külföldön. Se baj, ő érdemes volt rá!” Gyöngéden megcsókolta kezét, a holt, vagy távol levő hölgy emlékeztérére és a tulsó falra mutatott egy vízfestményre, mely csinos falusi lakot ábrázolt. „E szép birtok” folytató, „egykor enyém volt. Évekkel ezelőtt eladott. S kié lett a pénz? a nőké; — Isten áldja meg őket mind! — a nőké lett! Nem sajnálom. Ha még egy birtokom volna, nem kételkedem, hogy ugyanoda jutna, ahová ez. A kegyed imádatra méltó neme életemet, időmet, pénzem, kedves játékszer gyanánt használta, s örvendek neki! Az egyetlen, mit megtartottam magamnak, becsületem. És most ez is veszélyezve van! Igen, ha okos kérdéseivel hozzáam fordul, azokkal a gyönyörű szemekkel, azzal a szelid hanggal, tudom mi fog történni! Meg fog fosztani utolsó legjobb birtokomtól is. Megérdemeltem-e hogy így bánják velem az én kedves kis barátnóm? épen kegyed, a világ minden embere közt, épen kegyed? Oh szégyen! Oh! Oh!

(Folyt. köv.)

Használt,

de teljesen kijavított sorvetőgépek minden nagyságban, ugyszintén a világhírű eredeti Melichárféle Unikum Drill vetőgépek továbbá Répavágók, Szecskavágók, Ekék, Boronák, Szöllőzűzők, Borsajtók és általában mindentféle gazdasági eszközök kedvező feltételek mellett eddig nem létezett olcsó árban felelősség mellett kaphatók.

Bagi István

gazdasági gépraktárában Kaba. 226

ELADÓ!

50 drb 7 méteres
akác haszonfa.

Értekezhetni: Piac-utca 44. sz. a.
az ügyvédi irodában. Telefon 151.

Globin

cipőtisztítószer
legszebb

fényt adja,
a bőrt puhán, és
egészen tartja.

Ügynökök

felvételnek sorsjegyeknek az 1883. XXXI. t.-c. értelmében részletfizetésre való eladására. Havi jövedelem 300—400 K. Biztos eredmény bárkinék.

Valuta Bank Részvénytársaság

budai fiókja 2491

Budapest, I., Fehérvári-ut 19. szám.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ

sósorszesz,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint a szájvíz, haj- és bőrápolószer. — Szükséges minden háztartásban. — Kapható mindenütt 30 fill. 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben. Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS laboratórium, GYÖR.

2265

Kapható mindenütt.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvörösséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszelkifujta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Pouderialá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s fóráktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

2272

Világítás csodája!

A javított borszesz „Eugeos“ lámpa tetszetős és világosabban ég mint villany és légszesz, teljesen veszélytelen, 1 liter borszesz 18 óra világításhoz elegendő. Minden létező lámpára alkalmazható.

== Nélkülözhetetlen mindenkinek. ==

Egy lángú „Eugeos“ égő K 7.50. — Kettős lángú mint mellékelt ábra K 12.50. — Szétküldése csakis utánvét mellett.

MAX PINKUSZ Wien

II. Taborstrasse 22.

Kereskedők és viszontelárúsítók nagy árengedményben részesülnek.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak az

„EGGER“-mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoboz 50 fillér. Fő- és szétküldési raktár: „N Á D O R“ gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körut 17. szám.

~ Kapható Debreczenben: ~

Balázs Ödön, L. Kovács Nándor, Kocián Dezső, Mihálovics Jenő, Muraközy László, Radákovics Géza, dr. Rothschnek V. Emil, Mauthner Alfréd és Tóth Béla gyógyszerészeknél.

2202

Éljen!

EGGER-mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

A „Debreczen“

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia=utca 15. szám alatt.

A legújabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat állithasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők, lakodalmi és béli meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó munkálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen“ kiadóhivatalában eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen“ nyomda
művezetője.

Donogán és Somossy
Debreczen,
 Kistemplombazár.
 Menyasszonyi kelengye,
 vászon, kész fehérnemű.
 Női divatárak. Külön sző-
 nyegosztály.
Óriási választék!

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavító műhely
 közelében a vámospércsi or-
 szágot mentén fekvő ugyne-
 vezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás laká-
 sok kedvező részletfizetésre örök-
 áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Már-
 ton Kálmán ügyvédnél Piacz-u.
 44. szám. Ujfalussy-ház.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. szám.

Nagy raktár

vízvezeteki csövekben, kútkagylókban.

Zsirbödönök.

Konyha-edények, főző kony-
 hák, kályhák, John-mosógépek.

2375

Légszesz és villamos csillárokat,

ámpolnákat, falikarokat, mennyezet, asztali-, zongora és éjjeli szekrény-lámpákat
 készít petroleum és légszesz csillárokat, izlésesen átalakít villamosra vagy
 légszesz és villamosra

Kulcsár József

bronzműves, Debreczen, Szent-Anna-u. 6. szám alatt.

Telefon 638. szám.

Telefon 638. szám.

A Hazai Gázizzófény részv. társaság debreczeni képviselője tart állandó nagyvá-
 lasztéku raktárt légszesz szerelvény különlegességekből.

A Modern technika óriási fölülmulhatatlan vívmánya a legújabb égő légszeszlámpák
 50 százalékos légszesz megtakarítással. Kül és belvilágításra ivlámpák gyönyörű hatás fénynyel
 3/4 rész megtakarítás villamos ivlámpa világítással szemben.

Non Oxid Porcellán invert égők 120 gyertya fény világítási erővel 50 százalékos légszesz
 megtakarítással 85 liter légszesz fogasztás óránként tehát 2 fillér.

Kiválóan tartós, állandó fényerejű „Radium fény” gáz izzótesteket, (harisnyákat)
 melyek a legolcsóbbak.

Jókarban tartását jutányos árban elfogad, csillárok s. t. ujjátisztítását, valamint
 minden e szakmába vágó javításokat, elvállal gyorsan és szakszerűen végez.

Alkalmi ajándéknak

Fésű, manicur és parfüm kazetták, Ridikülök. Férfi
 fehérneműek, Nyakkendő, harisnyák s egyéb pi-
 pere és férfi divat cikkek.

Bőr-, selyem és kötött keztyük

olcsó árak mellett

Györfi Sándor

keztyü-, kötszer és férfi divat üzletében
 DEBRECZEN, Simonffi-u. (Városi bérház.)